
Lærums antilærebok

ANMELDELSER

OLAF GJERLØW AASLAND

Seniorforsker, Legeforskningsinstituttet

Ole Didrik Lærum, red.

Verken syk eller frisk

Sunnhet og sykdom er ikke lenger hva de var. 133 s, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2018.

Pris NOK 299

ISBN 978-82-450-2441-8

«I norsk helsevesen har det lenge vært behov for en antilærebok: En bok som snur alt opp ned, setter uviktige ting på spissen og glatt overser alt som tilsynelatende er viktig.»

Dette er redaktør Lærums åpningstese i denne boken. Han begrunner det med at helsevesenet og pasientbehandlingen endrer seg i så mange ulike retninger at man blir bare forvirret ved å tro på «overblikk over situasjonen». Vi lever nemlig i helsenihilismens tid, der skillet mellom syke og friske pasienter blir stadig mer subjektivt og utydelig.

Spørsmålet blir da om det virkelig er behov for en slik antilærebok, og konklusjonen er at «Mens det før var galt at man visste for lite, er det nå enda verre fordi vi vet for mye» (s. 122). La meg spørre på en annen måte: blir vi friskere av å lese denne boken?

Hoveddelen utgjøres av artikler fra «21 nordiske eksperter». De er ordnet i tre kapitler: Kroppen og kulturen – et grunnlag for å forstå sykdom, Helsearbeidere – altfor mange og altfor få, og Helse og sykdom – sykdom på vandring, pluss et kort avslutningskapittel om helsenihilisme. Innimellom har redaktøren lagt inn egne refleksjoner, som kapittelinnledninger og noen ganger som kommentarer til enkeltartikler. Artiklene sto på trykk i 2012 og 2013 i Tidsskriftets rubrikk Kuriosa, og er også tidligere publisert andre steder.

Stilen i de fyldige kapittelinnledningene er en herlig blanding av saklighet og usaklighet, og det er vel kanskje slik det skal være i en antilærebok. Men noen ganger beveger forfatteren (jeg antar det er redaktør Lærum) seg farlig nær noen grøfter, som for eksempel når han i innledningen til kapitlet om kroppen skriver at noen transpersoner (som opplever at de er «født i feil kropp») kanskje heller ville vært katt eller hund. Eller at deler av innledningen til kapitlet om helse og sykdom kanskje hadde passet bedre i en ekte lærebok enn i en antilærebok. Men i humorens navn er vel det meste tillatt ...

I tillegg til å demonstrere et stort og kreativt mangfold gir mange av tekstene også innsikt i legenes noe særegne form for humor, som visstnok skal hjelpe mot stress og utbrenthet ved å fungere som motvekt mot all dramatikken og elendigheten de vasser i til daglig. Og bokens hovedmålgruppe er utvilsomt legene og deres medarbeidere og familier, men den kan også med fordel nytes av andre nysgjerrige. Med en viss fare for overdose.

Publisert: 10. desember 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0760

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.